

af knap 3 Mill., men tager man Hensyn til Afbetaling paa Gæld og til Forbrug af Formue — §§ 10 og 27 maa sammenholdes — er det virkelige Overstud, som det her foreligger, noget som 3,400,000 Kr., men det maa heller ikke overses, at der ikke er videre Jærnbanebygning paa det Forslag, her ligger for. Den finansielle Stilling forekommer mig, som sagt, ikke i og for sig foruroligende, naar man kunde gaa ud fra, at nu vare vi ved Slutningen, nu brugtes kun de Penge, som Rigsdagen bevilgede, og dersom man kunde gaa ud fra, at Statsborgernes Stilling var omtrent uforandret. Men — der ligger, for at bruge et lidt plat Udtryk, Hundens begravning — det frygter jeg for, ikke er Tilfældet. Jeg berørte det i Fjor, og jeg skal gentage det i Aar — saa travlt have vi vel ikke, at man ikke kan faa en Timestid til at faa underjagt, hvorledes Stillingen i Virkeligheden er — jeg skal derfor fortsætte, hvor jeg slap i Fjor paa det Punkt med den ærede Finansminister. Jeg behøver næppe at gentage, at Tilbagegangen i de sidste 20 Aar efter de statistiske Oplysninger har givet sig Udtryk i en forøget Prioritetsgæld paa Landejendomme af 700 Mill. Kr., og for Ejendomme i Kjøbenhavn og Kjøbstæderne af over 300 Mill. Nu ved jeg vel, at den ærede Finansminister i Fjor bemærkede, det huser jeg meget godt, at det vel var sandt, men han havde et Barometer, der viste ham, at Statsborgernes Stilling alligevel maatte være tilfredsstillende, og det var Sparekasserne, der var en meget betydelig Stigning i Sparekassernes Indstud. Ja, det er ganske rigtigt, i 1882 stod der i Sparekasserne 337,919,173 Kr., men i 1891, den sidste Opgørelse, jeg har set — der er vel nok en senere, men det kommer jo ikke saa nøje an paa at komme saa tæt op ved Nutiden — vare Indstudene 509,953,949 Kr., det er altsaa en Stigning af 163 Millioner. Det er ganske vist et ret betydeligt Beløb, men jeg tror dog ikke, at det er et Udtryk for Velstand hos Mellemstanden. Den Erfaring, jeg har, gaar ud paa, at der i Virkeligheden er Tilbagegang, og Sparekassernes Konti tyde heller ikke paa de Klassers Fremgang, naar man ser dem efter $\frac{2}{5}$ af Beløbet stamme fra Indstud paa over 2,000 Kr., og som Regel skyder Mellemklassen ikke saa store Beløb ind. Det er

et Vidnesbyrd om, at Sparekasserne tilbørlig benyttes som Banker. Der er da ganske vist ogsaa en Masse meget smaa Beløb, men det er just heller ikke nogen Maalestof for Velstand hos Mellemklassen. Jeg tror altsaa ikke, at den ærede Finansminister kan slutte fra Sparekasserne til Velstanden i hvert Fald hos Mellemklassen, der jo dog er det brede Lag i Henseende til at bære Statsbyrden. Saa nævnedes den ærede Finansminister freimdeles de stigende Toldindtægter, og det er fuldstændig rigtigt, at de endogaa ere meget stigende, og han tilføjede, at for saa vidt Folk forbruge mere, end de have Raad til, ere de daarlige Økonomer. Det giver jeg ham ogsaa Ret i, men jeg tror alligevel ikke, at de stigende Toldafgifter udtrykke Velstanden. De udtrykke, hvad vi alle vide, at Kjøbenhavn og Kjøbstæderne, navnlig de større, have udvidet sig særdeles betydelig i den Aarrække, i hvert Fald i de sidste Aar; da Toldstigningen har været stor. De mange Ting, der ere indførte, have indbragt ganske betydeligt i Statskassen. Landmændene have, det behøver jeg blot at nævne, ganske maattet forandre deres Produktionsmaade, for dog at kunne svare de Statter og Renter, som de ere nødt til at svare, og det har ogsaa krævet stort Arbejde og betydelig Indførelse af forskellige Genstande. Men det er ikke Hovedsagen; Hovedsagen er aabenbart, at Arbejdsklassen, som jo er strømmet stærkt til Kjøbenhavn og Kjøbstæderne i de sidste Aar, har faaet en forøget Forbrugsevne, hvad jo ogsaa de sidste statistiske Oplysninger — jeg tror, de ere givne af Kubit for Kjøbenhavns Vedkommende — itadsfæste. Det viser sig, at Arbejdslønnen i Løbet af saa Aar i Virkeligheden er steget en halv Snes Procent, og deraf følger jo indlysende og klart, at Arbejderne have bedre Raad til at gøre Indløb; der have vi den store Mængde, som bringer Toldindtægterne til at stige, det er jo det store Forbrug hos de brede Lag; men det er aldeles ikke Udtryk for Velstand hos dem, der eje Bygningerne, eller hos dem, der eje Landejendommene. Skønt jeg altsaa ikke nægter, at der ganske vist er nogen Tilbagegang i Formuen her i Landet, er den slet ikke foruroligende; men det foruroligende er, at Bygningerne og Jorderne ere blevne forgældede, og paa